

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Kirkehistorie, bibelsk eksegeese, excerpter fra Schleiermachers dogmatik og fra Baaders spekulative dogmatik m.m. : 1834

Citation: Kierkegaard, Søren: "Kirkehistorie, bibelsk eksegeese, excerpter fra Schleiermachers dogmatik og fra Baaders spekulative dogmatik m.m. : 1834", i Kierkegaard, Søren: *Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27*, udg. af Niels Jørgen Cappelørn; Joakim Garff; Johnny Kondrup; Tonny Aagaard Olesen; Steen Tullberg, Søren Kierkegaard Forskningscenteret 2011 , s. 1v. Onlineudgave fra Søren Kierkegaards Skrifter: <https://tekster.kb.dk/text/sks-p2-txt-shoot-n15.pdf> (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Søren Kierkegaards Skrifter, Bd. 27

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. [Læs CC0-erklæringen](#)

P2:15

Secundum Rückert.

Epheserne.

1, 8 εν παση σοφια και φρονησει. Nogle have forbundet disse Ord med de følgende γνωρισας; men det er der ingen videre Grund til. I Almdl. forstaaes det saaledes, at σοφια og φρονησις forklares om de Gode Gud har tildeelt Msk, hvorved han altsaa har viist sin Naade (χαρις). Men denne Forklaring synes ikke at harmonere med det hele Nexus. Her hvor han taler om Guds Naade med H. t. Msk Frelse ved Chr., synes det underligt, at gaae saa snart over til saadanne Guds Gaver som disse. Rigtigere derfor forstaaes disse Ord om Gud, som ved den fri Naades-Foranstaltning, ifølge hvilken han ogsaa kaldte Hedninger til Xdommen, netop havde vist sin σοφια og φρονησις cfr Rom XI, 33. – (cfr 1 Cor. 1, 24., hvor Paulus siger, at Chr: Korsfæstelse var for de kaldede θεου σοφια, saa mener han dermed, at denne gudd. Foranstaltning netop var et Beviis for Guds Viisdom).

v. 12 προηλικωτας. ελπιζειν εν τινι er at sætte sin Tillid til Nogen ell. Noget. προελ.ενΧ. er altsaa at sætte sin Tillid til Chr. forud (enten foriveien ell. foran Andre). Betænker man nu, 1) at Composita med προ hos P. aldrig refereres til Personer; men til Gjenstande (cfr. III, 3.) og at 2) ήμας slet ikke har noget Eftertryk; saa maa man her ansee de Christne overhovedet for Subj.; og da tillige den rigtige ειναι εις επαινον etc ikke strax in[d]træder, saa kunne vi ikke give disse Ord nogen anden Betydning end: at vi tilforn, altsaa førend det kommer dertil, altsaa forud have sat vor Tillid til Gud. Apostelen staaer nemlig i Aanden allerede paa Fuldendelsens Standpunct. – Andre have forklaret det med H. t præscientia Dei. Andre have forklaret dette: »Vi« om Jødechristne, der allerede som Jøder haabede paa Chr. Det havde de vel; men hverken finder denne specielle Hentydning Sted; ikke heller er ελπιζειν εν τινι eenstydigt med exspectare aliquem.

v. 14. εις απολυτρωσιν της περιποιησεως. περιποιεν bemærker at gjøre, at Noget bliver tilovers; Med. at gjøre at Noget bliver tilovers for sig; deraf at erhverve, dernæst at gjøre [at] noget ikke omkommer, deraf at opholde. I d. N. T. kun Med. at erhverve sig Noget.

Deraf περιποιησις, som ikke forekommer i den gode Græcitæt. Erhvervelse; men ogsaa Eiendom. hebr. הֵיזְבֹּ, hvorved Israels Folk som Guds specielle Eiendom blev betegnet, istedetfor hvilket ellers περιουσιος. Antager man nu denne Genitiv for en genitiv obj., saa maa man tillige antage, at her er sat Abstract istedetfor Concret. Og saaledes kom vi da til at tænke paa Jøderne. Men nu pleier P. at overføre de Udtryk, som almdl. brugtes om Jøderne paa de Christne.

v. 15 καθ' υμας forklares i Almdl. som om det stod istedetfor ὑμῶν. Winer bemærker, at det egl. betegner: fides, quæ ad vos pertinet. Rückert mener at den locale Betydning maa bibeholdes altsaa: den Tro, som finder Sted blandt Eder. –

v. 17. πατηρ της δοξης. Nogle af Kfædrene have, for at dette Sted ikke skulde afgive noget Vidnesbyrd mod Homousien, forklaret δοξα om Chr: gudd: Natur. Men det er søgt. Rigtigere forklares det med ενδοξος.

v. 17. σοφια maa her forstaaes mere om Erkjendelsens Omfang og Dybde, end om den practiske Dygtighed.

v. 18. πεφωτισμενους τους οφθαλμους er at henføre til δωη. Nogle have villet, for at lette Forklaringen, underforstaae ειναι; ell. finde en Hebraismus deri.

v. 18. ο πλουτος της δοξης της κληρ.

εν τοις αγιοις. Nogle (Koppe) forbinde disse Ord med τις εστιν: hvor stor er hos de Hellige Haabet og Herligheden af den gudd: Arv; men saaledes bliver det slæbende. Andre forbinde disse Ord med κληρον. Da mangler vel Artiklen; men det er noget vi hyppigere finde hos P; men da forandrer κληρονομια sin Betydning, istedetfor den Salighed vi skulde arve, betegner det nemlig nu den Stilling, vi træde i til Andre ved vor Arv: hvor stor Herlighed ligger deri, at i iblandt og med de Hellige ere Guds Arvinger. εν τοις αγιοις have Nogle taget som Neutrum om Himlen; men denne Sprogbrug lader sig ikke godtgjøre.

2^d Caput.

v. 3. τεχνα φυσει οργης. φυσει have nogle (Koppe) forklaret ved revera; og beraabt sig paa Gal. 4, 8., men vel ere de Guder, som ikke φυσει ere Guder, ikke sande Guder; men derfor betegner φυσει endnu ikke: »isandhed.« Ordet betegner: Afstammelse, Nedstammelse etc. Nu mener vel Rückert at her egl. læres Arvesynd; men om den er her dog paa dette Sted egl. ikke Tale (cfr. Usteri); her er nemlig blot Tale, om hvorledes vi blive os vor Tilstand bevidst. –

v. 5. (χαριτι εστε σεσωμενοι). Er et Udtryk af den inderlige Følelse, at Msk kun har at anerkjende Naade i det, som skeer med ham ved Chr.; og det inderlige Ønske, at hans Læsere dog ogsaa ville erindre sig det.

v. 8. σεωσμενοι. Dette Verb. er netop med Flid valgt her, ikke, som Nogle have meent, betegner det purgare a vitiis, heller ei »ad fidem evangelicam perducere«. Men det er brugt med H. t., hvad han havde sagt i det Foregaaende; at de vare døde ved deres Synder, og τεχνα οργης. En saadan Tilstand kunde ikke andet end føre til απωλεια: Den var de nu udrevne af, og overført i en lykkeligere Tilstand; det var nu virkelig en σωτηρια (1, 13 Rom. 1, 16); og denne var allerede fuldendt og derfor Præteritum.

v. 10. επ' εργοις αγαθοις. i den Hensigt at fuldbringe εργα αγαθα (cfr. Gal. 5, 13. επ' ελευθερια εκληθητε). Meningen er altsaa: Gud har derfor sat os i den ny Forbindelse ved Chr.; for at deraf skulde udgaae et sædeligt Levnet. Det kunde nu synes som om dette ikke hørte til Argumentet, som ligger i Hovedsætningen; men P. gik ud over sammes Grændser; for foreløbig ogsaa at erindre om de Christnes sædelige Forpligtelse. Men erindrer man, at han i det Foregaaende har sagt ουχ εξ εργων, saa opdager man Hensigten. Ikke εξ εργων have vi opnaaet σωτηριαν, men επι εργοις αγαθοις. Disse ere ikke Grunden til vor Optagelse i den ny Forfatning; men de skulle følge af den, og da ikke blot εργα, befalede Gjæringer; men i Sandhed gode Gjæringer. εργα αγαθα i Plur. er sjeldnere; almindeligere Singul.;

men aldrig έργα νομου αγαθα. –

v. 11. Overgang. Omtalen om de store Velgjerninger, hvilke Gud har udvist mod den hele Mskslægt i X., fører nu Apostlen til at vise hans Læsere (Hedninge-Chr.; thi kun til saadanne er Brevet skrevet) den store Forskel mellem hvad de engang havde været, og hvad de nu i Nydelsen af de høieste Goder vare blevne.

v. 12. Χωρίς Χ. Nogle have forklaret det: de ventede ikke Chr. men siger R. hvor stor end denne Fordeel kunde være, saa synes dog Ordene at udtrykke noget mere. Nu laae det ikke blot dybt grundet i den paulinske Lære, ogsaa at antage en Virksomhed af Chr. (som Verdensskaber) ogsaa i det Gl. T.; men vi have ogsaa et meget sikkert Beviis derpaa (I Cor: X, 4.). – ? ?

απηλλοτριωμένοι. ow. abalieno alienum reddo (entfremden) cum acc: pers. et Genit: rei. destituo aliquem aliqua re. – Med. me abalieno, desero. Hvad nu Stedet her angaaer, da bemærker R., απάλλ. bemærker egl. entfremden; men for at det skal kunne skee, maa, strængt taget, en Forbindelse have fundet Sted iforveien. Ogsaa i Kol: 1, 21. kan man finde det, forsaavidt nemlig Hedningerne ved deres Synder virkelig maatte ansees for fremmede og adskilte fra Gud. Men i πολιτεία I. have dog Hedningerne aldrig taget Deel, og forsaavidt kunde det synes, at han blot skulde have sagt αλλοτριοι. Men lægge vi Mærke til, at πολιτεία maaskee ei her betegner Borgerret, men at πολιτεία i ethvert Tilfælde betegner Forfatning, og at P. vistnok under Forfatning her ikke forstaaer mindre end Theocratiet, og det ikke saaledes som det i Virkeligheden var; men idealt, saa kunde man maaskee her tænke paa Msk. allerældste Tilstand. ? ? ?

αθεοι kan bruges om Msk., som negte Guds Tilvær, og om Msk, som ikke undsee sig for dem (Frevler). Her kalder han Hedningerne αθεοι, fordi de Guder, som de antage, erklærede han jo for ikke Guder (Gal IV, 8.)

v. 15. ινα τους δυο πτιση etc. Vi kjende noksom P: teleologiske Retning til at vide, at overalt hvor han omtaler en ell. anden Guds Foranstaltning med Msk, han ogsaa omtaler Hensigten deraf. Saaledes ogsaa paa dette Sted. Men deraf bliver nu ofte en Følge, at han gjentager sig selv, idet nemlig det han har sagt i v. 14, og det han nu siger i Slutningen af v. 15 ganske er det samme.

v. 16. αποκτεινας την εχθραν. Dette την εχθραν forstaaer R: om Fjendskabet mellem Gud og Msk; nemlig ikke fra Guds Side; thi det Hele fremgik jo af Guds Kjerlighed (Rom. 5, 8).

v. 21. εν κυριω. Herved maa bemærkes at κυριος betegner Chr. ikke Gud. Idetmindste, siger R., erindrer jeg mig intet Sted uden i Citater af det Gl. T, hvor det forekommer anderledes. Nogle forklare ναος εν κυριω for ναος κυριου; men den falder da strax; thi ikke Chr.; men Guds skal Templet være. Andre antage, at det staaer istedetfor Dativ. Men det er ligesaa usikkert. Andre opstille en instrumental Forklaring: per Chr.:. Men saa bequem den og kunde være, synes den dog ikke at være rimelig her formedelst det foregaaende εν ω, da der ellers opstaaer en besværlig Tautologie. Rigtigst bliver det, at henhøre εν κυριω til αγιον, og omendskjøndt det ikke giver noget ret klart Begreb, saa kunde man dog kalde dette Tempel helligt i Herren, for at betegne, at dets Hellighed ikke var Noget Eiendommeligt for det; men beroede kun paa Forbindelsen med Chr.:.

Caput 3.

v. 2. Efter Affattelsen af disse sidste Ord (v. 1.) synes det at være faldet Apostelen ind, at hans Læsere dog muligen maatte behøve en Forklaring over, hvorledes det forholdt sig med dette υπερ υμων, hvorledes han nemlig virkelig var den af Gud udkaarede Hedninge-Apostel. – ειπε ηκουσ. er paa Dansk ordret: dersom I nemlig. ο: I have vel nemlig hørt; hvilket tydeligen lod sig udtrykke saaledes: ηκουσατε γαρ που. ή χαρις η δοθεισα μοι maa forstaaes som sædvanlig om hans Apostelembede, og den af Gud ham dertil skjenkede Dygtighed. – οικονομια maa forstaaes her ei om provincia officium dispensandi gratiam; men om Anordning, og οικ. της χ. om den gudd. Anordning og Foranstaltning, som gik ud derpaa, at han paa en vidunderlig Maade blev kaldet til Apostel, og havde modtaget det Hverv, at forkynde Chr. Navn blandt Folkeslagene.

v. 4. προς ο med Hensyn hvorpaa ο: hvoraf

v. 5. τοις υιοις των ανθρωπων. Denne Formel forekommer ellers ei hos P.; det er derfor vanskeligt at afgjøre, om han blot derved har villet betegne Msk. overhovedet, ell. han har brugt dette Udtryk med noget specielt Eftertryk. Rückert mener, at han muligen derved har villet betegne Menneskeheden i Almindl. (Jøder og Hedninger), forsaavidt de ikke havde noget forud for hverandre.

v. 6. εν τω Χρ. maa ikke, som Nogle have gjort, henføres til επαγγ. αυτου; men til alle de foregaaende Ord συγχληρον., συσσ., συμμ..

v. 10. ινα tage Koppe, Rosenmüll., Flatt consequutiv; men uden Grund.

v. 11. κατα προθεσιν των αιωνων. Disse Ord maa forbindes med v. 10 (ινα γνωρ.) ei med φωτισαι παντας; ell. med σοφια (som Andre). Denne Genitiv των αιωνων have Nogle taget som betegnende Obj.: Beslutningen om Aarhundreder. Men αιωνες bruges af P. egl. ikke om Aarhundreder, og προθεσις refererer sig ikke til den lange Tidsrække; men til Det, som engang var fuldendt ved Chr. Medens vi derfor gjerne kunne forklare et Udtryk som οικονομια των αιωνων saaledes, maae vi hellere forklare denne Genitiv som ligebetydende med αιωνιος. Og vi have da og bemærket hos P., at han opfatter det gudd. Væsen paa den Maade, at han betegner enhver Raadslutning af Gud som en evig. –

v. 13. μη εγχαχειν Subj. kan være enten εμε ell. υμας Det Sidste er det bedste.

v. 18. εν αγαπη ερ. enten maa man med Koppe antage en Inversion istedetfor ινα εν αγαπη etc εξισχυσητε; eller ogsaa en anacoluthon for ερριζωμενων.

v. 19. ἵνα πληρωθῇτε εἰς πᾶν etc. Koppius jungit ἵνα. cum præcedentibus, et explicat de ecclesia: accipi in ecclesiam omnes complectentem; sed obstat πᾶν, quod non multitudinem sed totalitatem omnium membrorum, tum igitur πᾶν superfluum esset; quare de summa beneficentia, quæ ex multis membris composita est, explicandum: ut impleamini tota, integra copia beneficiorum Dei. –

Cap. 4.

v. 9. κατωτέρα μερὴ Calvin: »Hoc inepte torquent quidam »ad inferos«, quum P. de præsentis tantum vitæ conditione agat, et argumentum, quod sumunt ex gradu comp: nimis infirmum est, comparatur enim non una pars terræ cum altera sed tota terra cum coelo, ac si diceret: ex sede tam excelsa in hoc nostrum barathrum descendit«. –

v. 13. πληρωμα. 1) fartum, fartura, id, quo impletum est aliquid. Hinc. copia, plenitudo 1) omnia, quæ continet aliquid 2) copia, quæ implet, multitudo. – Quum πληρουν etiam dicatur de iis, quæ se diffundunt per spatium, idque implent et tenent πληρωμα 2) transfertur ad locum s. spatium impletum ab aliquo. Sic sens. metaph. Paulus a) quemcunque Christianum appellat πλ. του θεου v. Χρ., quatenus plenus esse debet a Chr. b) ecclesia dicitur πληρ. Χρ. quasi templum, in quo habitat, quod occupat et regit, ut anima corpus. –

v. 16. επιχορηγία. (επι – χορηγία choragium, ludus choricus) largitio, impensæ. Hinc επιχ: apud profanos est suppeditatio, subministratio et sic. Phil. 1, 19. Sed Eph. 4, 16. de constructione dicitur, qua alterum alteri ordine jungitur, ut fit in choris, σωμα i: e: ecclesia connexum et compactum δια πασης αφης της επιχ. per juncturas quascunque constructionis, quod pro δια πασης επιχ. των αφων per summum perfectissimum nexum juncturarum. –

v. 19 απληγηχοτεας αφαλγειν af αλγος dolor, dolorem non sentire. Indicatur captus membris 2) metaph. animi obduratio ὅλῃ ἡψῆς.

v. 26. ο ήλιος μη επιδυετω Ps. 4, 5. simile quid. Deut 24, 15 jubet Moses, mercedem mercenariis solvere antequam occiderat sol. Plutarchus dicit, legem fuisse Pythagoræis, non licere iis iram in alterum diem proferre.

Cap 5.

v. 4. ευτραπεια versatilitas dexteritas, deinde urbanitas et sensu malo scurrilitas.

v. 18 και μη μεθυσχεσθε etc. Offendit, quod h: l: transit P. subito a vitiis inebriationis ad celebrationem. Koppius statuit, eum respexisse ad compotationes, quas instituebant Christiani in cultibus sacris. Tum: Nolite in conventibus sacris indulgere inebrietati, sed satisfacite piis ritibus. Sed nihil est, quod indicat, P. has respexisse; amat sermonis audaciam, qua iisdem verbis utitur ad res physicas et spirituales describendas.